

Suomen Kuntaliiton valtuuskunnan varsinaisille jäsenille
sekä hallituksen jäsenille ja varajäsenille

Suomen Kuntaliitto ry:n valtuuskunta kutsutaan syyskokoukseen.

Aika

Torstai 28.11.2024 klo 14.00-18.00
Perjantai 29.11.2024 klo 9.00-12.00

Paikka

Kuntatalo, Toinen linja 14, Helsinki

Esteestä pyydetään ilmoittamaan Kuntaliittoon hallintoasiantuntija Nina Erikssonille, nina.eriksson@kuntaliitto.fi tai p. 050 569 5301 (ei koske esteestä aikaisemmin ilmoittaneita).

Asiat

- 17 Kokouksen avaus
- 18 Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen
- 19 Pöytäkirjan tarkastajien valinta
- 20 Esityslistan hyväksyminen
- 21 Päätösasioiden esittely
- 22 Suomen Kuntaliitto ry:n talousarvio vuodelle 2025
- 23 Suomen Kuntaliitto ry:n toimintasuunnitelma vuodelle 2025
- 24 Eronpyyntö Kuntaliiton Pienten kuntien neuvottelukunnan jäsenen tehtävästä ja täydennysvalinta
- 25 Seuraava kokous
- 26 Muut asiat
- 27 Kokouksen päättäminen

Esityslista liitteineen on julkaistu Microsoft Teams -ohjelman Kuntaliiton valtuuskunta -työtilassa sekä Kuntaliitto.fi -palvelussa. Kokouksen tarkempi ohjelma on merkitty esityslistaan.

Valtuuskunnan työjärjestys 14 §: Varajäsenen kutsuminen

Valtuuskunnan jäsenen, joka ei pääse kokoukseen tai on esteellinen käsittelemään esityslistalla olevaa asiaa, on viipymättä ilmoitettava esteestä tai esteellisyydestä valtuuskunnan sihteerille tai kokoushenkilökunnalle.

SUOMEN KUNTALIITTO - FINLANDS KOMMUNFÖRBUND

puheenjohtaja Lauri Lyly

Tiedoksi

valtuuskunnan varajäsenet

Valtuuskunta 28.-29.11.2024

Kokoustiedot

Aika Torstai 28.11.2024 klo 14.00-18.00
Perjantai 29.11.2024 klo 9.00-12.00

Paikka Kuntatalo, Toinen linja 14, Helsinki.

Kokousohjelma

Torstai 28.11.2024

Klo
13.30- Ilmoittautuminen ja tulokahvi luentosalin aula

14.00 **Kokouksen avaus** luentosali
valtuuskunnan puheenjohtaja Daniel Sazonov

Kokousasioiden 17 § – 20 § käsittely

Valtuuskunnan seminaari:
Kuntien päätöksentekokulttuurin tilanne ja kehittäminen uuden valtuustokauden kynnyksellä

Yhä useampi kuntien luottamushenkilö ja viranhaltija on ollut huolestunut kuntien päätöksenteko- ja keskustelukulttuurin tilasta. Hyvän päätöksenteon turvaamiseksi on syytä pohtia, miten kunnassa voidaan ennakolta turvata ja varmistaa sujuva ja hyvässä hengessä tapahtuva luottamushenkilötyö. Kuntaliiton valtuuskunnan seminaarissa keskustellaan tästä teemasta tuoreen tiedon ja näkemyksellisten puheenvuorojen muodossa.

14:15 **Johdanto seminaarin teemaan: Kuntien päätöksentekokulttuurin kehittäminen uuden valtuustokauden kynnyksellä**
Minna Karhunen, toimitusjohtaja

14:30 **Key note: Kunnallisen päätöksenteon tilanne ja haasteet**
Tuomas Pöysti, oikeuskansleri

15:00 **Kysymykset ja keskustelu**

15.20 **Katsaus kuntien keskustelu- ja päätöksentekokulttuurin kehitykseen ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutkimustiedon valossa**
Marianne Pekola-Sjöblom, tutkimuspäällikkö

15:40 **Valtuuskunnan jäsenten näkemyksiä ja yhteistä keskustelua**

Mielipidemittauksia ja keskustelua niiden pohjalta
Puheenjohtajina Marianne Pekola-Sjöblom ja Jarkko Majava

16:00 Kahvitauko luentosalin aulassa

16:30 **Miten parannetaan kuntien keskustelu- ja päätöksentekokulttuuria ja luottamushenkilötaitoja?**
Jarkko Majava, kehittämispäällikkö ja Sini Sallinen, kehittämispäällikkö

16:45 **Valtuuskunnan jäsenten näkemyksiä ja yhteistä keskustelua**

Hyvien käytänteiden jakamista ja mielipidemittauksia
Puheenjohtajina Jarkko Majava ja Sini Sallinen

Valtuuskunta 28.-29.11.2024

17:30 **Seminaarin päättäminen**
valtuuskunnan puheenjohtaja Daniel Sazonov

17.45 Seminaari päättyy

Ei iltatilaisuutta.

Perjantai 29.11.2024

9.00 **Päivän avaus**
valtuuskunnan puheenjohtaja Daniel Sazonov

Kokousasioiden käsittely jatkuu, 21 §

10.00 **Valtuustoryhmien kokoukset**

Seuraavat kokoushuoneet on varattu ryhmäkokouksia varten:

Kok.	B 3.8	3. kerros
SDP	B 3.6	3. kerros
Kesk.	B 3.4	3. kerros
PS	B 3.3	3. kerros
Vihr.	B 3.2	3. kerros
Vas.	B 3.1	3. kerros
RKP	A 3.2	3. kerros
KD	A 3.3	3. kerros
Ahvenanmaa	A 3.4	3.kerros

11.00 **Ryhmien puheenjohtajien välinen neuvottelu** B 3.5 3. kerros

11.30 **Kokous jatkuu**

Kokousasioiden käsittely jatkuu, 22 § - 27 § luentosali

12.00 **Kokouksen päättäminen**

12.00- Lounas Kuntatalon ravintola

Valtuuskunta 28.-29.11.2024

Osanottajaluettelo

Varsinaiset jäsenet

Helsingin vaalipiiri

Karhuvaara Arja
Muurinen Seija
Sazonov Daniel
Jalovaara Ville
Halla-aho Jussi
Diarra Fatim
Rantanen Tuomas
Arhinmäki Paavo
Månsson Björn

Uudenmaan vaalipiiri

Keto-Huovinen Pihla
Räf Marika
Sundqvist Kaj
Uski Nina
Peltonen Eemeli
Pentikäinen Aulikki
Valtonen Mikko
Luokkala Pirjo
Koponen Ari
Slunga-Poutsalo Riikka
Nevanlinna Risto
Valtanen Hanna
Walls Anders

Varsinais-Suomen vaalipiiri

Mikkola Mari
Ruohonen Sini
Koivusalo Mari-Elina
Rantala Jukka
Koski Silvia
Särkijärvi Helena
Kauppinen Jenni

Satakunnan vaalipiiri

Kaski Bia
Jokinen-Anttila Leena
Riuttamäki Ilkka
Ranne Kaarina

Ahvenanmaan maakunnan vaalipiiri

Eriksson Jana

Hämeen vaalipiiri

Lehkonen Helena
Rahkonen Hannu
Lehtimäki Kirsi
Heino Marko
Falk Sonja

Varajäsenet sijaantulojärjestyksessä

Niskanen Dani-Joakim Kok.
Suomalainen Nina Kok.
Meri Otto Kok.
Vepsä Sinikka SDP
Raatikainen Mika PS
Pasanen Amanda Vihr.
Yanar Ozan Vihr.
Malin Petra Vas.
Biaudet Eva RKP

Lehmuskallio Paula Kok.
Elo Simon Kok.
Räty Virpi Kok.
Ala-Reinikka Tapani Kok.
Kähärä Sirkka-Liisa SDP
Perholehto Pinja SDP
Åkerfelt Heidi SDP
Suhonen Otto Kesk.
Koponen Ari PS
Immonen Jari PS
Savola Heikki Vihr.
Löyttyniemi Meri Vihr.
Gestrin Christina RKP

Forsblom Toni Kok.
Rannikko-Laine Malla Kok.
Leino Jukka SDP
Vuola Hanna Kesk.
Pilpola Juhani PS
Heino Sini Vihr.
Nieminen Tomi Vas.

Huuska Otso Kok.
Kallio Reijo SDP
Kaskimäki Veijo PS
Kailaanmäki Pasi (Sit.) Vihr.

Karlsson Bo-Yngve Åland

Tiippana Risto Kok.
Väli-Torala Venla Kok.
Laatikainen Anne SDP
Palo Petri PS
Saari Hannele KD

Valtuuskunta 28.-29.11.2024

Varsinaiset jäsenet

Pirkanmaan vaalipiiri

Andersson Jari
Jarva Marko
Ala-Herttuaala Marika
Karisalmi Leevi
Kymäläinen Sami
Huhtala Anita
Lehtonen Anneli

Varajäsenet sijaantulojärjestyksessä

Aspila Riina Kok.
Paalanen Piila Kok.
Järvenpää Esa SDP
Lounasranta Marko SDP
Einola-Virtanen Heli PS
Suoniemi Susanna Vihr.
Aaltonen Mikko Vas.

Kaakkois-Suomen vaalipiiri

Leppänen Jouko
Melkko Sari
Repo Hannu
Valkeapää Lassi
Lehto Raul

Helminen Anna Kok.
Taavitsainen Satu SDP
Harjumaaskola Jarkko SDP
Auvinen Hannu Kesk.
Visunen Kirsi PS

Savo-Karjalan vaalipiiri

Hjälmi Heli
Kaartinen Tiina
Kämäräinen Matti
Markkanen Sallamaarit
Mara Outi

Pääkkö Sakari Kok.
Hedman Pia SDP
Kuittinen Matti Kesk.
Piiparinen Auli Kesk.
Kekkonen Anne PS

Vaasan vaalipiiri

Heinonen Marko
Lehtimäki Esko
Rautiola Piia
Mäkynen Jukka
Antfolk Henrik
Ruotsala Aki

Heinonen Kimmo Kok.
Koskinen Sami Kesk.
Laitila Susanna Kesk.
Koskela Harri (Kok.) PS
Frantz Hans RKP
Nummensalo Kati KD

Keski-Suomen vaalipiiri

Koikkalainen Emilia
Rantanen Piritta
Könttö Joonas
Kuorelahti-Juntunen Pulmu

Forsberg Caius Kok.
Mäkinen Riitta SDP
Aula Maria Kaisa Kesk.
Lyytinen Leena Vihr.

Oulun vaalipiiri

Hänninen Juha
Määttä Piia
Rauhala Rami
Vehkaperä Mirja
Moilanen Ahti
Kortelainen Miikka

Heikkinen Janne Kok.
Parviainen Ulla Kesk.
Poukkula Pekka Kesk.
Veteläinen Milla Kesk.
Aavakare Eila PS
Niiranen Pasi Vas.

Lapin vaalipiiri

Lepojärvi Tommi
Salmela Mirva
Ojala-Niemelä Johanna
Keränen Pertti

Ponkala Markku Kesk.
Niemelä Veikko Kesk.
Harju Markku SDP
Mustafi Albana Vas.

Valtuuskunta 28.-29.11.2024

Kuntaliiton hallitus

Varsinaiset jäsenet

Lyly Lauri, pj.	SDP
Vuornos Henrik, I vpj.	Kok.
Rossi Markku, II vpj.	Kesk.
Ahola Lotta	Kok.
Johansson Johan	RKP
Kankaanniemi Toimi	PS
Korhonen Martti	Vas.
Kummola Kalervo	Kok.
Lehtosalo-Lönnberg Eevakaisa	Kesk.
Lumela Meri	Vihr.
Nahkuri Miia	SDP
Pentikäinen Pia	PS
Räsänen Joonas	SDP
Sauri Pekka	Vihr.
Talvitie Mari-Leena	Kok.

Varajäsenet

Alatalo Juuso	SDP
Brännkärr Malin	RKP
Häggman Johanna	Kesk.
Jalonen Vesa	Kesk.
Järvinen Anni	Vas.
Kataja Sampsa	Kok.
Kaunistola Mari	Kok.
Lintula Tiia	Vihr.
Mustakallio Jaakko	Vihr.
Nieminen Mira	PS
Valtanen Pirkko	SDP
Vierunen Maarit	Kok.
Virsunen Jussi	Kok.
Väätäinen Tuula	SDP
Ylhäinen Taito	PS

Muut läsnäolijat

Karhunen Minna	toimitusjohtaja
Reina Timo	varatoimitusjohtaja
Tainio Hanna	varatoimitusjohtaja
Stenman Ulf	johtaja, ruotsinkieliset asiat
Martikainen Katriina	valtuuskunnan sihteeri, juristi

Valtuuskunta 28.-29.11.2024

Asiat

- 17 Kokouksen avaus
- 18 Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen
- 19 Pöytäkirjan tarkastajien valinta
- 20 Esityslistan hyväksyminen
- 21 Päätösasioiden esittely
- 22 Suomen Kuntaliitto ry:n talousarvio vuodelle 2025
- 23 Suomen Kuntaliitto ry:n toimintasuunnitelma vuodelle 2025
- 24 Eronpyyntö Kuntaliiton Pienten kuntien neuvottelukunnan jäsenen tehtävästä ja täydennysvalinta
- 25 Seuraava kokous
- 26 Muut asiat
- 27 Kokouksen päättäminen

Valtuuskunta 28.-29.11.2024

17

Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avaa valtuuskunnan kokouksen.

Ehdotus

Todetaan.

Päätös

Valtuuskunta 28.-29.11.2024

18

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Kuntaliiton sääntöjen 22 §:n mukaan valtuuskunta kokoontuu varsinaiseen kokoukseensa kahdesti vuodessa, kevätkokoukseen maaliskuu-heinäkuussa ja syyskokoukseen syys-joulukuussa hallituksen määräämänä aikana ja paikassa.

Kuntaliiton hallitus on 31.10.2024 kokouksessaan kutsunut valtuuskunnan koolle syyskokoukseen 28.-29.11.2024 Kuntatalolle, Toinen linja 14, Helsinki.

Kutsu valtuuskunnan kokoukseen on lähetettävä kullekin jäsenelle tämän ilmoittamaan osoitteeseen kirjeellä tai sähköisesti vähintään kymmenen päivää ennen kokousta. Kutsuun on mahdollisuuksien mukaan liitettävä esityslista. Jos kokoukseen voidaan osallistua myös postitse tai tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla, tästä on mainittava kokouskutsussa. Kokouskutsussa on lisäksi mainittava, jos kokoukseen postitse tai tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla osallistuvan jäsenen puhevallan käyttäminen on rajoitettua.

Kutsu lähetetään viimeistään 18.11.2024.

Edelleen mainitun sääntökohdan nojalla valtuuskunta on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet sen jäsenistä on läsnä.

Ehdotus

Todetaan, että tähän valtuuskunnan kokoukseen osallistuvat valtuuskunnan jäsenet ja varajäsenet sekä muut läsnäolijat allekirjoitetun osanottajalistan mukaisesti.

Samalla todetaan, että kokous on kutsuttu koolle laillisesti ja että se on päätösvaltainen.

Päätös

Valtuuskunta 28.-29.11.2024

19

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Valtuuskunnan työjärjestyksen 15 §:ssä todetaan, että valtuuskunnan pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri. Pöytäkirjan tarkastaa kaksi kokouksessa valittua valtuuskunnan jäsentä.

Pöytäkirjan tarkastajiksi valitaan kaksi jäsentä aakkosjärjestyksen mukaisesti, kuitenkin siten, että pöytäkirjan tarkastajat eivät edusta samaa puoluetta.

Ehdotus

Valtuuskunta päättää, että pöytäkirjan tarkastajiksi valitaan valtuuskunnan jäsenet Jenni Kauppinen, Vas. ja Tiina Kaartinen, SDP.

Päätös

Valtuuskunta 28.-29.11.2024

20
Esityslistan hyväksyminen

Ehdotus   Valtuuskunta hyväksyy kokouksen esityslistan muutoksitta/seuraavin muutoksin:

Päätös

Valtuuskunta 28.-29.11.2024

21

Päätösasioiden esittely

Suomen Kuntaliitto ry:n toimintasuunnitelma vuodelle 2025
Markus Pauni, strategia- ja kehitysjohtaja

Suomen Kuntaliitto ry:n talousarvio vuodelle 2025
Elina Liippola, talousjohtaja

Keskustelu

Ehdotus Merkitään tiedoksi.

Päätös

Lisätietoja Minna Karhunen, p. 050 380 5907
Markus Pauni, p. 050 439 5612
Elina Liippola, p. 050 565 0271

Valtuuskunta 28.-29.11.2024

22

Suomen Kuntaliitto ry:n talousarvio vuodelle 2025

Liite 1, 22 § Kuntaliiton talousarvio 2025

Talousarvio 2025

Talousarvion mukaisista liiton yhteensä 15,8 miljoonan euron tuloista pääosan muodostavat jäsenkuntien 12,0 miljoonan euron jäsenmaksutulot, jotka ovat samat kuin edellisenä vuonna, sekä koulutuskuntayhtymien yhteistyöjäsenmaksut ja maakuntaliittojen palvelumaksut yhteensä 0,4 miljoonaa euroa. Kuntien jäsenmaksu on allokoitu kunnille keväällä 2024 hyväksytyjen sääntöjen mukaisesti. Ulkoisen rahoituksen osuus budjetoiduista tuloista on 3,0 miljoonaa euroa.

Talousarviossa 2025 Kuntaliiton henkilöstön työpanoksen arvioidaan olevan 125,9 henkilötyövuotta. Vuoden 2024 budjetoitu työpanos on 126,4 henkilötyövuotta ja ennuste vuodelle 2024 on 125,5 henkilötyövuotta. Henkilöstökulujen osuus kaikista kustannuksista on 56 prosenttia.

Sijoitus- ja rahoitustoiminnan nettotuloiksi arvioidaan 6,4 miljoonaa euroa, joka koostuu osingoista ja sijoitussalkun tuotosta.

Liiton talousarvioesityksen tulos on nolla euroa.

Sijoituspolitiikka 2025 (sisältyy talousarvioehdotukseen)

Kuntaliiton sääntöjen 21 § 10 kohdan mukaan hallituksen tehtävänä on päättää yhdistyksen sijoitustoiminnan perusteista. Kuntaliitto on pitkäaikainen sijoittaja, jonka sijoitustoiminnan on tarkoitus jatkua tois- taiseksi. Sijoituspäätöksissä painotetaan sijoitusomaisuuden odotettua tuottoa pitkällä aikavälillä ja mahdollisuutta tarvittaessa rahoittaa toimintamenoja. Kassavaroja voidaan sijoittaa lyhytaikaisesti, jolloin painotetaan matalaa riskiä ja likviditeettiä.

Vuoden 2025 budjetin mukaan Kuntaliiton toimintamenojen rahoittamiseen tarvitaan sijoitussalkun tuottoja noin 6,4 miljoonaa euroa. Sijoitussalkun pitkän aikavälin (10-15 vuotta) keskimääräiseksi reaalituottotavoitteeksi asetetaan 3,0 % vuodessa.

Riskin vähentämiseksi pyritään sijoitukset hajauttamaan tehokkaasti eri varallisuusluokkiin (osakkeet, korkosijoitukset ja vaihtoehtoiset sijoitukset), varallisuusluokkien sisällä sekä maantieteellisesti.

Sijoitussalkun neutraali allokaatio kuvaa salkun varallisuusluokkien jakaumaa, joka pitkällä aikavälillä odotetaan toteuttavan sijoitustoiminnalle asetetut tavoitteet tuoton ja riskin suhteen. Sijoitussalkun pitkän aikavälin tuotto selittyy valtaosin tämän neutraalin allokaation perusteella. Neutraaliallokaatio on normaalisti pitkäaikainen ja sitä tarkistetaan lähinnä tehtäessä perustavanlaatuisia muutoksia tavoitteisiin kuten esimerkiksi varainkäyttöstrategian muuttuessa.

Valtuuskunta 28.-29.11.2024

KUNTALIITON ALLOKAA- TIO	Neutraali- osuus	Minimi- osuus	Maksimi- osuus
Rahamarkkinat	0,0 %	0,0 %	30,0 %
Valtionlainat	8,5 %	0,0 %	25,0 %
Yrityslainat, Investment Grade	8,5 %	0,0 %	20,0 %
Yrityslainat, High Yield	4,0 %	0,0 %	10,0 %
Kehittyvien maiden lainat	4,0 %	0,0 %	10,0 %
Korkosijoitukset	25,0 %	20,0 %	50,0 %
Vaihtoehtoiset sijoitukset	15,0 %	0,0 %	20,0 %
Osakkeet, Suomi	10,0 %	5,0 %	20,0 %
Osakkeet, Eurooppa	20,0 %	5,0 %	30,0 %
Osakkeet, Yhdysvallat	20,0 %	5,0 %	30,0 %
Osakkeet, kehittynyt Aa- sia	0,0 %	0,0 %	5,0 %
Osakkeet, kehittyvät maat	10,0 %	0,0 %	20,0 %
Osakkeet	60,0 %	35,0 %	70,0 %

Yksittäisen liikkeeseenlaskijan arvopapereihin voidaan sijoittaa enintään 5 % omaisuusluokasta. Yksittäisen liikkeeseenlaskijan arvopapereista, joiden paino omaisuusluokasta on yli 2,5 %, mutta alle 5 % voi olla enintään 25 % omaisuusluokasta. Näitä rajoja ei sovelleta rahastosijoituksiin.

Sijoitustoiminnan vastuullisuus

Sijoitustoiminnan vastuullisuudella tarkoitetaan sijoitusten ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen ja hyvään hallintoon (ESG) liittyvien riskien arviointia ja huomioon ottamista sijoituspäätöksiä tehtäessä sekä sijoitustoimintaa seurattaessa ja arvioitaessa. Kuntaliitto ottaa sijoitustoiminnassaan huomioon vastuullisuusnäkökohdat ja edistää YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden mukaista toimintaa.

Suurin osa Kuntaliiton sijoituksista hoidetaan ulkoistetusti varainhoitajien toimesta, joten vaikuttaminen tapahtuu ennen kaikkea varainhoitajien valinnan ja varainhoitajille annettavan ohjeistuksen kautta välillisesti. Varainhoitajien osalta arvioidaan erityisesti sitä, että varainhoitaja ottaa sijoitusten vastuullisuuden huomioon osana sijoituksiin liittyvää päätöksentekoa.

Hallituksen sijoitusraportoinnissa esitetään tuotto- ja riskilukujen lisäksi myös vastuullisuusmittareita. Tällä hetkellä on mahdollista raportoida sijoitussalkun vastuullisuuden kokonaisarvosana (koostuen ympäristö-, yhteiskunta ja hallintoriskeistä) sekä hiilijalanjälki.

Raportoitaville mittareille voidaan asettaa jatkossa konkreettisia tavoitteita, joista päättää Kuntaliiton hallitus vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Ehdotus

Valtuuskunta

- vahvistaa Suomen Kuntaliitto ry:n talousarvion vuodelle 2025 esityslistan liitteen 1, 22 § mukaisesti ja
- vahvistaa Suomen Kuntaliitto ry:n sijoituspolitiikan vuodelle 2025 liitteessä 1, 22 § esitetystä muodosta.

Valtuuskunta 28.-29.11.2024

Päätös

Lisätietoja

Minna Karhunen, p. 050 380 5907
Elina Liippola, p. 050 565 0271

Valtuuskunta 28.-29.11.2024

23

Suomen Kuntaliitto ry:n toimintasuunnitelma vuodelle 2025

Liite 1, 23 § Kuntaliiton toimintasuunnitelma 2025

Kuntaliiton hallitus ja valtuuskunta ovat hyväksyneet liiton strategian 2023-2026 syksyllä 2022. Strategiaan pohjautuen on valmisteltu vuoden 2025 toimintasuunnitelma. Valmistelutyössä on huomioitu ajankohtaiset kuntien lainsäädännöllisen ja muun toimintaympäristön muutokset. Eri-tyisenä painopisteenä ja panostuksena vuodelle 2025 on huhtikuussa käytävät kuntavaalit, kuntavaalikampanja ja vaalien jälkeiset uuden valtuustokauden toimenpiteet ja palvelut Kuntaliitossa. Toimintasuunnitelman valmistelu on toteutettu hallituksen työvaliokunnan, johtoryhmän ja Kuntaliiton asiantuntijoiden kanssa. Kuntaliiton hallitus on myös evästännyt työtä ja sen viimeistelyä. Toimintasuunnitelmasta on tehty myös Kuntaliiton toimintaa yksityiskohtaisemmin suuntaava versio toimivan johdon ja yksiköiden työkaluksi.

Ehdotus

Valtuuskunta vahvistaa liitteenä 1, 23 § olevan Kuntaliiton vuoden 2025 toimintasuunnitelman.

Päätös

Lisätietoja

Minna Karhunen, p. 050 380 5907
Markus Pauni, p. 050 439 5612

Valtuuskunta 28.-29.11.2024

24

Eronpyyntö Kuntaliiton Pienten kuntien neuvottelukunnan jäsenen tehtävästä ja täydennysvalinta

Kuntaliiton valtuuskunta on järjestäytymiskokouksessaan 17.2.2022 asettanut silloin voimassa olevien sääntöjen 17 §:n mukaisesti Pienten kuntien neuvottelukunnan ja nimennyt siihen jäseniksi ja henkilökohtaisiksi varajäseniksi seuraavat henkilöt:

Varsinainen jäsen

Kaskinen Anna, Vehmaa
Ukkola-Paronen Sisko, Virolahti
Lamponen Markku, Mäntyharju
Koskenranta Jari, Petäjälampi
Oinas-Panuma Olga, Pudasjärvi
Pärkkä Timo, Halsua
Savukoski Riitta, Kemijärvi
Pukkinen Jaakko, Isokyrö
Valve Mari, Pornainen
Kärkkäinen Ilpo, Sonkajärvi
Harju Jukka, Laihia
Nissilä Josefina, Rautjärvi
Karlstedt Kaj, Inkoo
Soldatkin Päivi, Paltamo
Korhonen Markku, Karkkila

Henkilökohtainen varajäsen

Kurki Sanna, Askola Kesk.
Rämä Antti, Luumäki Kesk.
Mäkituomas Antti, Pello Kesk.
Koskinen Satu, Karstula Kesk.
Tolonen Helka, Ristijärvi Kesk.
Ahonen Esko, Evijärvi Kesk.
Madekivi Sirkka, Punkalaidun Kok.
Saastamoinen Jyri, Paltamo Kok.
Sajomaa Lennu, Pukkila PS
Jordberg Tuukka, Myrskylä PS
Runolinna Liljan-Kukka, Pornainen SDP
Tolonen Jussi, Hyrynsalmi SDP
Ohlilä Karita, Vöyri RKP
Pikkarainen Rauno, Kiuruvesi Vas.
Tasala Auli, Keminmaa Sit.

Valtuuskunta nimesi pienten kuntien neuvottelukunnan puheenjohtajaksi Olga Oinas-Panuman ja varapuheenjohtajaksi Ilpo Kärkkäisen.

Anna Kaskinen (Kesk.) on 13.8.2024 pyytänyt eroa Pienten kuntien neuvottelukunnan jäsenyydestä 4.11.2024 lähtien. Kaskisen kotikunta on Vehmaa.

Neuvottelukuntien toimitusjärjelyn 3 §:n mukaan pienten kuntien neuvottelukuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolmetoista jäsentä. Kullekin neuvottelukuntaan kuuluvalle valitaan henkilökohtainen varajäsen. Jäseniä valittaessa on noudatettava periaatetta, jonka mukaan neuvottelukunnan kokoonpanon tulee vastata eri poliittisten puolueiden ja muiden ryhmien alle 10 000 asukkaan jäsenkunnissa saamaa äänimäärää. Neuvottelukunnan jäseneksi valittavan henkilön kotipaikan tulee olla alle 10 000 asukkaan jäsenkunta.

Ehdotus

Valtuuskunta nimeää Maarit Salmisen (Kesk.) Anna Kaskisen tilalle Pienten kuntien neuvottelukuntaan jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Maarit Salmisen kotikunta on Taivassalo.

Päätös

Lisätietoja

Minna Karhunen, p. 050 380 5907
Katriina Martikainen, p. 046 922 0216
Nina Eriksson, p. 050 569 5301

Valtuuskunta 28.-29.11.2024

25

Seuraava kokous

Kuntaliiton sääntöjen 22 §:n mukaan valtuuskunta kokoontuu varsinaiseen kokoukseen kahdesti vuodessa, kevätkokoukseen maaliskuu-kuussa ja syyskokoukseen syys-joulukuussa hallituksen määräämänä aikana ja paikassa.

Kuntaliiton hallitus on vuoden 2025 kokousaikataulun hyväksyessään päättänyt, että valtuuskunnan kevätkokous on 22.5.2025.

Ehdotus

Merkitään tiedoksi.

Päätös

Lisätietoja

Minna Karhunen, p. 050 380 5907
Katriina Martikainen, p. 046 922 0216

Valtuuskunta 28.-29.11.2024

26

Muut asiat

27

Kokouksen päättäminen

**SUOMEN KUNTALIITTO RY
TALOUSARVIO
2025**

Suomen Kuntaliitto ry:n hallituksen kokous 31.10.2024

Sisällysluettelo	Sivu
1 Suomen Kuntaliitto ry:n talousarvio	3
1.1 Yleistä	3
1.2 Tuotot	4
1.3 Henkilöstökulut ja henkilöstö	4
1.4 Muut kulut	4
1.5 Suomen kuntasäätiö sr:n vaikutus Suomen Kuntaliitto ry:n budjettiin	5
1.6 Sijoitus- ja rahoitustoiminta	5
1.7 Tutkimus- ja kehittämistoiminta	6

Liitteet	
1 Suomen Kuntaliitto ry:n jäsenyydet yhteisöissä 2025	
2 Suomen Kuntaliitto ry:n kuntakohtaiset jäsenmaksut 2025	
3 Suomen Kuntaliitto ry:n maksullisten palvelujen ja tuotteiden laskutusperusteet vuonna 2025	
4 Suomen Kuntaliitto ry:n sijoituspolitiikka 2025	

1 SUOMEN KUNTALIITTO RY:N TALOUSARVIO VUODELLE 2025**1.1 Yleistä**

Vuoden 2025 budjetissa esitettävä varsinaisen toiminnan tulos on -6,4 milj. euroa.

AVAINLUKUJA (milj. euroa)	Varsinaisen toiminnan tulos	Henkilöstö- kulut	Muut kiinteät kulut
Toteutunut 2023	-2,4	11,6	8,5
Budjetti 2024	-5,7	12,4	10,0
Ennuste 2024	-3,7	12,0	8,3
Budjetti 2025	-6,4	12,4	9,8

TULOSLASKELMA (1000 euroa)	Budjetti 2025	Ennuste 2024	Budjetti 2024	Toteuma 2023
TUOTOT				
Myytävät palvelut, tuotteet ja vuokrat	435	558	407	1 766
Ulkoinen rahoitus	3 002	3 655	3 715	3 572
Jäsenmaksut	12 375	12 376	12 640	12 426
Tuotot yhteensä	15 812	16 589	16 762	17 764
KUSTANNUKSET				
Palkat ja palkkiot	-10 406	-10 194	-10 336	-9 880
Eläke- ja muut henkilösivukulut	-1 985	-1 817	-2 082	-1 712
Henkilöstökulut yhteensä	-12 391	-12 012	-12 418	-11 592
Poistot	-3	-5	-8	-8
Muut henkilöstökulut ja koulutus	-766	-399	-689	-429
Vuokrat	-1 446	-1 547	-1 623	-1 530
Ict-kulut	-1 695	-1 784	-1 965	-1 768
Matkat	-546	-349	-445	-341
Ulkopuoliset palvelut	-4 359	-3 423	-4 383	-3 431
Markkinointi, suhdetoiminta ja edustus	-227	-175	-342	-141
Muut toimintakulut	-736	-587	-557	-875
Muut kulut yhteensä	-9 774	-8 265	-10 004	-8 515
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	-22 168	-20 281	-22 430	-20 116
TOIMINNALLINEN TULOS	-6 356	-3 692	-5 668	-2 351
Sijoitus- ja rahoitustoiminta	6 356	6 860	5 590	-7 005
Verot				-259
YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	0	3 426	-78	-9 615

1.2 Tuotot

Myytävät palvelut, tuotteet ja vuokratuotot yhteensä on budjetoitu vuodelle 2025 0,4 milj. euroksi vuoden 2024 budjetin ollessa 0,4 milj. euroa (vuoden 2023 toteuma oli 1,8 milj. euroa).

Asiantuntijapalvelujen myyntiä on vuoden 2025 budjetissa 0,2 milj. euroa (budjetti vuonna 2024 0,1 milj. euroa, vuoden 2023 myynti 0,2 milj. euroa).

Ansio- ja kunniamerkkien myynnin arvioidaan vuoden 2025 budjetin olevan 0,2 milj. euroa (budjetti vuonna 2024 0,2 milj. euroa, vuoden 2023 myynti 0,3 milj. euroa).

Muita tuloja on vuoden 2025 budjetissa 0,0 milj. euroa (budjetti vuonna 2024 0,0 milj. euroa, vuoden toteutuma 2023 1,3 milj. euroa).

Ulkoisen rahoitus on vuoden 2025 budjetissa 3,0 milj. euroa. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan ulkoinen rahoitus on 1,9 milj. euroa. Kuntasäätiöltä on budjetoitu vuokratukea 1,1 milj. euroa.

Valtuuskunnassa 19.-20.5.2022 tehdyn päätöksen mukaisesti vuoden 2025 budjetissa kuntien jäsenmaksut ovat 12,0 milj. euroa. Koulutuskuntayhtymien yhteistyöjäsenmaksujen ja maakuntaliittojen palvelumaksujen budjetti on 0,4 milj. euroa.

Varsinaisen toiminnan tuottojen yhteismäärä vuoden 2025 budjetissa on 15,8 milj. euroa (budjetti 2024 16,8 milj. euroa, toteutunut vuonna 2023 17,8 milj. euroa).

1.3 Henkilöstökulut ja henkilöstö

Vuoden 2025 budjetin henkilöstökulut ovat 12,4 milj. euroa vuoden 2024 budjetin ollessa 12,4 milj. euroa, toteutunut vuonna 2023 oli 11,6 milj. euroa.

Vuoden 2025 henkilöstöbudjetissa on keskimäärin 125,9 henkilötyövuotta. Vuoden 2024 budjetoitu työpanos on 126,4 henkilötyövuotta. Vuonna 2023 työpanos oli 122,3 henkilötyövuotta.

Suomen Kuntaliiton henkilöstön työpanos HTV

B2025	B2024	T2023
125,9	126,4	122,3

1.4 Muut kulut

Muut henkilöstökulut ovat budjetissa 2025 0,8 milj. euroa vuoden 2024 budjetin ollessa 0,7 milj. euroa. Vuoden 2023 toteuma oli 0,4 milj. euroa.

Matkakulut ovat budjetissa 2025 0,5 milj. euroa vuoden 2024 budjetin ollessa 0,4 milj. euroa. Vuoden 2023 toteuma oli 0,3 milj. euroa.

Markkinointi-, suhdetoiminta ja edustus ovat vuoden 2025 budjetissa 0,2 milj. euroa vuoden 2024 budjetin ollessa 0,3 milj. euroa. Vuonna 2023 nämä kulut olivat yhteensä 0,1 milj. euroa.

Vuokrat ovat vuoden 2025 budjetissa 1,4 milj. euroa (vuoden 2024 budjetissa 1,6 milj. euroa, vuosi 2023 toteuma 1,5 milj. euroa). Vuoden 2025 budjetissa vuokra toimitiloista Kuntatalossa on 1,1 milj. euroa.

ICT-kulut ovat 1,7 milj. euroa, vuoden 2024 budjetissa 2,0 milj. euroa ja vuoden 2023 toteuma 1,8 milj. euroa.

Ulkopuoliset palvelut ovat vuoden 2025 budjetissa 4,4 milj. euroa. Vuoden 2024 budjetissa ulkopuoliset palvelut olivat 4,4 milj. euroa ja vuoden 2023 toteuma 3,4 milj. euroa.

Muut toimintakulut, johon sisältyy mm. kokous- ja neuvottelukulut, jäsenmaksut ja vakuutukset ovat vuoden 2025 budjetissa 0,7 milj. euroa. Vastaava luku oli vuoden 2024 budjetissa 0,6 milj. euroa ja toteuma vuonna 2023 oli 0,9 milj. euroa.

1.5 Suomen kuntasäätiö sr:n vaikutus Suomen Kuntaliitto ry:n budjettiin

Vuoden 2025 budjetissa on otettu huomioon Suomen kuntasäätiön tukea 1,8 milj. euroa, josta liiton käytössä oleviin toimitiloihin kohdistuu vuokratukena 1,1 milj. euroa, t&k-toimintaan tukena 0,7 milj. euroa.

1.6 Sijoitus- ja rahoitustoiminta

Suomen Kuntaliitto ry:n hallitus päättää sijoituspolitiikasta vuosittain talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Sijoituspolitiikan (liite 4) mukaan Kuntaliitto toteuttaa sijoitussalkun (markkina-arvo 91,2 milj. euroa, 30.9.2024) sijoituspäätökset varainhoitajien kautta, joita tällä hetkellä on kolme.

Sijoitukset tehdään pääsääntöisesti sijoitusrahastojen kautta. Varainhoidosta raportoidaan säännöllisesti liiton hallitukselle. Kustannustehokkaan hinnoittelun varmistamiseksi tarve varainhoitajien kilpailutukseen arvioidaan hallituksen toimesta vähintään 5 vuoden välein.

Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuotot

(1000 euroa)	Budjetoitu 2025	Budjetoitu 2024	Toteutunut 2023
Sijoitussalkku	2 700	2 300	2 100
Osingot	3 600	3 300	5 300
Rahoitus	100		-14 500
YHTEENSÄ	6 400	5 600	-9 600

1.7 Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Vuoden 2025 budjetissa tutkimus- ja kehittämistoimintaan on budjetoitu yhteensä 2,7 milj. euroa, josta Kuntaliiton oma panostus on 0,8 milj. euroa. Oma panostus koostuu ostettujen palveluiden lisäksi liiton oman henkilöstön työstä. Ulkopuolista rahoitusta on budjetoitu 1,9 milj. euroa, joka sisältää Kuntasäätiön toiminta-avustuksen 0,7 milj. euroa.

Tutkimus- ja kehittämistoiminta on keskeinen keino liiton strategiatavoitteiden toteuttamisessa. Toiminta suuntautuu vahvasti liiton menestystekijöitä toteuttaviin projekteihin. Päätökset kehityspanosten kohdentamisesta tehdään joustavasti strategia- ja toimintaympäristön tilanne huomioiden. Toimintaa tasapainotetaan aktiivisen kehityssalkun johtamisen avulla.

Liite 1

Suomen Kuntaliitto ry:n jäsenyydet yhteisöissä ja vuosittainen jäsenmaksu (euroa)

Kotimaiset yhteisöt

Elävät Kaupunkikeskustat ry	1 245	
Green Building Council Finland ry	1 130	
Helsingin seudun kauppakamari	2 625	
Julkishallinnon tarkastajat ry	60	
Liikenneturva	100	
Maarakennusalan neuvottelukun-	83	
Maarakennusalan neuvottelukunta	0	
Nuorisoasuntoliitto ry	500	
Pank Ry	750	
Pohjola-Norden ry	280	
Sisäiset tarkastajat ry	240	
Skills Finland ry	1 600	
SPEK	400	
Suomalaisen Työn Liitto	97	
Suomen Elinkeino- ja kehitysyhtiöt SEKES ry	5 000	
Suomen Kylät ry, Finlands Byar rf	500	
Suomen Strategisen Johtamisen Seura ry	190	
Suomen Uusyrityskeskukset ry	1 635	
Suomen Yrityskummit ry	3 000	
Taloustieteellinen Yhdistys ry	40	
TIEKE Tietoyhteiskunnan kehitys	936	21 776
Kansainväliset yhteisöt		
Aisbl Conseil des Communes et Régions d'Europe	49 164	49 164

70 940

Liite 2

Suomen Kuntaliitto ry:n kuntakohtaiset jäsenmaksut

Kuntaliiton jäsenmaksu:

Jäsenmaksu on 12 000 000 euroa, josta 3/4 kerätään asukasluvun 1) ja 1/4 verotettavien tulojen 2) perusteella, kuitenkin niin, että yli 20 000 asukkaan menevältä osalta jäsenkunta maksaa asukaslukuperusteista jäsenmaksua 40 prosentilla alennettuna. Jos jäsenkunnan verotettavat tulot asukasta kohti ylittävät kaikkien kuntien keskimääräisen luvun (21894 €/as.), maksetaan keskiarvon ylittävältä osalta verotettaviin tuloihin perustuvaa jäsenmaksua 25 prosentilla alennettuna.

1) Asukasluku vuoden vaihteessa 31.12.2023 (lähde: Tilastokeskus)

2) Verotettavilla tuloilla tarkoitetaan maksuunpantua kunnallisveroa vastaavia verotettavia tuloja vuodelta 2023 (lähde: Verohallinto ennakkotieto 9.9.2024).

Kunta	As.luku	Verotettavat	Jäsenmaksu
	yhteensä	tulot/as.	vuonna 2025
	31.12.	v. 2023	Kunta-
	2023	(as.luku	liitto
		2022)	€
Koko maa	5 603 851	21 894	12 000 000
Alajärvi	9 183	15 114	22 143
Alavieska	2 447	15 602	5 948
Alavus	11 102	14 921	26 544
Asikkala	8 014	18 533	20 042
Askola	4 763	21 193	12 156
Aura	3 965	19 370	10 038
Akaa	16 473	19 658	41 716
Brändö	450	23 189	1 151
Eckerö	939	17 616	2 344
Enonkoski	1 341	14 935	3 205
Enontekiö	1 811	17 188	4 407
Espoo	305 274	29 949	616 026
Eura	11 276	19 747	28 487
Eurajoki	9 211	20 867	23 543
Evijärvi	2 346	15 816	5 624
Finström	2 588	18 581	6 551
Forssa	16 459	18 370	41 309
Föglö	504	17 071	1 258

Geta	507	13 772	1 217
Haapajärvi	6 687	16 391	16 179
Haapavesi	6 601	15 687	15 853
Hailuoto	960	19 070	2 400
Halsua	1 052	14 782	2 465
Hamina	19 549	20 511	50 058
Hammarland	1 628	17 147	4 071
Hankasalmi	4 601	15 688	11 126
Hanko	7 832	22 630	20 220
Harjavalta	6 753	20 043	17 121
Hartola	2 574	15 666	6 194
Hattula	9 359	22 035	24 353
Hausjärvi	8 031	20 564	20 520
Heinävesi	3 061	15 513	7 337
Helsinki	664 028	27 680	1 281 877
Vantaa	242 819	23 540	461 221
Hirvensalmi	2 091	17 073	5 118
Hollola	22 943	21 211	56 705
Huittinen	9 745	17 624	24 061
Humppila	2 161	16 968	5 271
Hyrnsalmi	2 094	15 244	5 025
Hyvinkää	46 797	23 672	101 265
Hämeenkyrö	10 257	18 960	26 009
Hämeenlinna	68 043	21 440	136 905
Heinola	18 131	19 030	45 418
Ii	9 853	17 259	24 264
Iisalmi	20 801	18 184	51 202
Iitti	6 504	17 944	16 123
Ikaalinen	6 804	17 001	16 929
Ilmajoki	12 369	18 503	31 016
Ilomantsi	4 492	15 569	10 777
Inari	7 047	20 685	18 250
Inkoo	5 384	23 840	14 168
Isojoki	1 852	15 844	4 451
Isokyrö	4 406	17 766	10 886
Imatra	25 208	20 333	59 854
Janakkala	16 280	20 956	41 573
Joensuu	77 513	18 040	147 362
Jokioinen	4 990	19 395	12 494
Jomala	5 610	21 715	14 721
Joroinen	4 540	18 513	11 507
Joutsa	4 171	15 734	9 999
Juuka	4 352	14 684	10 325
Juupajoki	1 768	17 104	4 256
Juva	5 769	16 165	14 081
Jyväskylä	145 887	19 957	270 920

Jämijärvi	1 683	16 099	4 124
Jämsä	19 347	19 214	48 604
Järvenpää	45 630	24 932	101 161
Kaarina	35 848	24 625	82 553
Kaavi	2 689	14 993	6 393
Kajaani	36 297	19 653	79 134
Kalajoki	12 335	17 003	30 596
Kangasala	32 959	22 451	75 951
Kangasniemi	5 154	16 274	12 576
Kankaanpää	12 528	17 071	30 745
Kannonkoski	1 269	14 584	2 956
Kannus	5 352	16 985	13 023
Karjajoki	1 200	15 467	2 898
Karkkila	8 603	19 039	21 680
Karstula	3 665	15 356	8 835
Karvia	2 240	15 082	5 385
Kaskinen	1 256	19 729	3 095
Kauhajoki	12 750	16 637	31 160
Kauhava	15 116	17 226	37 586
Kauniainen	10 284	43 077	30 773
Kaustinen	4 198	16 816	10 242
Keitele	2 029	15 814	4 972
Kemi	19 499	20 187	49 540
Keminmaa	7 771	21 915	20 020
Kempele	19 300	21 642	50 436
Kerava	37 676	23 706	85 299
Keuruu	9 250	17 604	22 891
Kihniö	1 771	14 622	4 231
Kinnula	1 554	13 711	3 653
Kirkkonummi	40 722	27 544	93 630
Kitee	9 727	15 308	23 576
Kittilä	6 637	20 660	17 409
Kiuruvesi	7 597	15 108	18 186
Kivijärvi	1 064	13 530	2 481
Kokemäki	6 903	17 817	16 940
Kokkola	48 006	19 603	99 321
Kolari	3 999	18 056	10 025
Konnevesi	2 521	15 602	6 104
Kontiolahti	15 157	19 703	38 485
Korsnäs	2 024	16 052	4 941
Koski Tl	2 227	16 997	5 469
Kotka	50 617	20 965	105 040
Kouvola	79 429	20 577	154 283
Kristiinankaupunki	6 242	18 434	15 580
Kruunupyö	6 405	17 506	15 853
Kuhmo	7 755	16 238	18 685

Kuhmoinen	2 119	16 346	5 153
Kumlinge	306	20 063	748
Kuopio	122 594	20 598	232 082
Kuortane	3 437	16 388	8 336
Kurikka	19 890	16 964	48 926
Kustavi	950	22 656	2 479
Kuusamo	15 146	17 259	37 313
Outokumpu	6 457	15 804	15 684
Kyyjärvi	1 196	14 452	2 838
Kärkölä	4 198	18 526	10 375
Kärsämäki	2 474	13 832	5 855
Kökar	223	14 229	540
Kemijärvi	6 996	18 225	17 594
Kemiönsaari	6 549	18 033	16 195
Lahti	120 175	20 307	225 867
Laihia	7 817	20 495	19 749
Laitila	8 366	18 345	21 135
Lapinlahti	9 099	16 537	22 153
Lappajärvi	2 820	15 271	6 792
Lappeenranta	72 650	20 029	142 549
Lapinjärvi	2 518	17 523	6 122
Lapua	14 099	18 422	35 233
Laukaa	18 775	18 881	47 312
Lemi	2 886	18 456	7 197
Lemland	2 131	20 756	5 465
Lempäälä	24 580	23 159	60 824
Leppävirta	9 177	18 668	22 827
Lestijärvi	695	14 895	1 656
Liekka	10 372	16 477	25 232
Lieto	20 497	23 137	53 472
Liminka	10 258	18 412	25 739
Liperi	11 962	18 005	29 912
Loimaa	15 392	17 776	38 440
Loppi	7 749	19 230	19 489
Loviisa	14 568	20 150	36 969
Luhanka	692	18 557	1 760
Lumijoki	1 988	16 516	4 987
Lumparland	360	19 822	928
Luoto	5 732	17 543	14 488
Luumäki	4 421	17 647	10 959
Lohja	45 811	22 006	97 712
Parainen	14 991	22 688	39 170
Maalahti	5 479	18 819	13 759
Maarianhamina	11 757	22 806	30 846
Marttila	1 978	17 411	4 816
Masku	9 642	23 587	25 299

Merijärvi	1 067	12 550	2 496
Merikarvia	2 967	16 855	7 328
Miehikkälä	1 791	14 916	4 258
Mikkeli	51 980	19 640	105 774
Muhos	8 882	17 295	21 929
Multia	1 477	14 608	3 470
Muonio	2 281	18 965	5 846
Mustasaari	19 662	21 736	51 189
Muurame	10 486	22 345	27 453
Mynämäki	7 539	19 310	19 040
Myrskylä	1 764	17 711	4 296
Mäntsälä	20 912	21 611	53 466
Mäntyharju	5 564	17 374	13 733
Mänttä-Vilppula	9 360	18 863	23 413
Naantali	19 850	25 173	53 077
Nakkila	5 072	19 328	12 628
Nivala	10 409	15 824	25 540
Nokia	35 346	21 991	79 651
Nousiainen	4 644	20 734	12 029
Nurmes	9 243	15 725	22 342
Nurmijärvi	44 458	24 904	98 332
Närpiö	9 584	16 937	23 773
Orimattila	15 735	18 530	39 400
Oripää	1 317	16 851	3 250
Orivesi	8 935	18 490	22 244
Oulainen	7 025	17 048	17 293
Oulu	211 848	21 304	393 264
Padasjoki	2 750	16 051	6 690
Paimio	11 138	21 508	29 017
Paltamo	3 100	16 177	7 477
Parikkala	4 438	16 298	10 755
Parkano	6 240	16 619	15 140
Pelkosenniemi	947	17 549	2 284
Perho	2 653	13 663	6 189
Pertunmaa	1 600	15 258	3 842
Petäjävesi	3 651	17 274	8 946
Pieksämäki	17 077	18 197	42 709
Pielavesi	4 140	13 935	9 788
Pietarsaari	19 207	20 287	49 653
Pedersöre	11 206	17 379	27 871
Pihtipudas	3 786	15 160	9 096
Pirkkala	20 405	25 893	54 631
Polvijärvi	4 084	14 214	9 779
Pomarkku	1 980	16 087	4 778
Pori	83 205	19 874	159 957
Pornainen	5 011	22 458	12 988

Posio	2 999	15 161	7 126
Pudasjärvi	7 603	14 198	18 023
Pukkila	1 807	18 853	4 502
Punkalaidun	2 675	15 219	6 448
Puolanka	2 380	14 715	5 709
Puumala	2 107	18 543	5 297
Pyhtää	5 117	21 505	13 132
Pyhäjoki	2 991	18 807	7 513
Pyhäjärvi	4 835	16 226	11 707
Pyhäntä	1 635	14 714	3 974
Pyhäranta	1 963	19 772	4 926
Pälkäne	6 347	18 347	15 898
Pöytyä	8 154	16 838	20 093
Porvoo	51 232	24 331	109 874
Raahe	24 073	19 580	57 442
Raisio	24 942	22 579	61 522
Rantasalmi	3 308	15 761	8 059
Ranua	3 618	14 027	8 643
Rauma	38 667	22 317	85 631
Rautalampi	2 964	15 718	7 175
Rautavaara	1 477	13 408	3 413
Rautjärvi	3 093	18 507	7 645
Reisjärvi	2 636	15 396	6 338
Riihimäki	28 349	21 881	66 934
Ristijärvi	1 174	16 611	2 873
Rovaniemi	64 535	20 401	129 612
Ruokolahti	4 842	20 063	12 180
Ruovesi	4 114	16 792	10 178
Rusko	6 428	22 730	16 810
Rääkkylä	1 960	13 519	4 560
Raasepori	27 306	20 245	63 677
Saarijärvi	8 975	15 710	21 654
Salla	3 336	16 403	8 220
Salo	50 933	19 459	104 022
Saltvik	1 793	18 121	4 483
Sauvo	2 917	20 094	7 560
Savitaipale	3 256	16 875	7 964
Savonlinna	32 085	18 574	70 453
Savukoski	988	16 261	2 406
Seinäjoki	65 323	20 342	130 993
Sievi	4 735	14 721	11 400
Siikainen	1 308	14 122	3 091
Siikajoki	4 897	16 230	11 899
Siilinjärvi	21 232	20 878	53 658
Simo	2 877	19 430	7 193
Sipoo	22 320	26 629	58 386

Siuntio	6 217	25 158	16 405
Sodankylä	8 134	20 179	20 757
Soini	1 942	13 553	4 496
Somero	8 426	17 731	20 969
Sonkajärvi	3 672	15 392	8 866
Sotkamo	10 354	19 655	26 143
Sottunga	111	18 479	287
Sulkava	2 375	15 042	5 745
Sund	1 001	18 108	2 492
Suomussalmi	7 367	16 096	17 661
Suonenjoki	6 763	16 802	16 587
Sysmä	3 504	15 925	8 559
Säkylä	6 419	20 131	16 300
Vaala	2 626	15 368	6 314
Sastamala	23 734	17 855	55 903
Siikalatva	5 029	14 723	11 955
Taipalsaari	4 559	21 675	11 949
Taivalkoski	3 825	15 242	9 103
Taivassalo	1 691	18 537	4 278
Tammela	5 879	19 637	14 863
Tampere	249 009	21 815	465 961
Tervo	1 441	14 797	3 426
Tervola	2 863	17 449	7 050
Teuva	4 862	16 084	11 705
Tohmajärvi	4 160	15 175	9 910
Toholampi	2 903	15 113	6 935
Toivakka	2 407	17 070	5 880
Tornio	21 227	20 337	53 033
Turku	197 900	20 852	367 881
Pello	3 262	16 985	8 051
Tuusniemi	2 394	14 747	5 622
Tuusula	40 384	26 617	92 930
Tyrnävä	6 562	15 817	15 965
Ulvila	12 599	20 396	32 110
Urkala	4 569	16 161	11 207
Utajärvi	2 523	15 376	6 074
Utsjoki	1 180	18 766	2 888
Uurainen	3 592	16 278	8 870
Uusikaarlepyy	7 434	17 350	18 594
Uusikaupunki	15 092	20 448	38 330
Vaasa	67 988	21 250	137 334
Valkeakoski	20 703	20 958	52 690
Varkaus	19 759	19 774	50 196
Vehmaa	2 228	17 145	5 555
Vesanto	1 894	14 529	4 571
Vesilahti	4 501	21 459	11 574

Veteli	2 946	15 943	7 191
Vieremä	3 427	16 910	8 389
Vihti	28 913	23 845	68 717
Viitasaari	5 951	16 135	14 443
Vimpeli	2 671	17 109	6 585
Virolahti	2 985	16 821	7 253
Virrat	6 395	16 289	15 463
Vårdö	451	16 554	1 152
Vöyri	6 287	17 786	15 687
Ylitornio	3 788	16 977	9 323
Ylivieska	15 293	18 057	38 399
Ylöjärvi	33 607	21 627	75 987
Ypäjä	2 237	17 944	5 526
Ähtäri	5 406	16 640	13 143
Äänekoski	18 120	18 535	45 225

Liite 3

Suomen Kuntaliitto ry:n maksullisten palvelujen laskutusperusteet vuonna 2025

1 Kuntaliiton palvelujen maksullisuus

Kuntaliiton hallituksen hyväksymien periaatteiden mukaan liiton palvelutoiminta ja sen maksullisuus määritellään seuraavasti:

1.1 Jäsenmaksuperusteiset palvelut

- Kuntien ja kuntayhtymien edunvalvonta
- yhteiset kehittämistehtävät ja tutkimus
- neuvontapalvelut puhelimesta ja sähköpostitse (kaksi tuntia)
- tietopalvelut
- viestintäpalvelut
- verkostot ja tapahtumat

1.2 Maksulliset palvelut

- Kirjalliset lausunnot, myös isotöiset vastaukset sähköposteinä tulleisiin kyselyihin. Vastauksen laskutuksesta on ensin ilmoitettava kyselijälle
- vaativa lainopillinen neuvonta ja toimeksiannot
- neuvottelut ja asiantuntijana kuuleminen
- koulutus
- julkaisut

2 Maksullisten palvelujen laskutusperusteet

2.1 Asiantuntijapalvelu

Kuntia ja kuntaa edustavia sekä Kuntaliiton sopimusasiakkaita laskutetaan henkilökohtaisena palveluna toteutuvasta neuvonnasta, käytetyn työajan perusteella, 1.1.2023 alkaen kahden tunnin ylittävältä ajalta (aiemman yhden tunnin ylittävän ajan sijasta).

Ohjeellinen laskutusperuste edellä mainituissa henkilökohtaiseen palveluun perustuvissa neuvontapalveluissa on 150 euroa/tunti + alv. Muilta kuntataustaisilta toimijoilta kuin kunnilta ja kuntayhtymiltä veloitetaan kaksinkertainen hinta, ja muilta sidosryhmiltä minimissään kaksinkertainen hinta.

Henkilökohtaiseen palveluun pohjautuvasta neuvonnasta, joka toteutetaan asiakkaan toiveesta ja toimeksiannosta kiirehdyttynä, 1–3 päivän sisällä, laskutetaan kuitenkin kaksinkertainen hinta.

Erityisen vaativasta lainopillisesta neuvonnasta, neuvottelu- ja kuulemistehtävistä sekä muusta vastaavan kaltaisesta asiantuntijakonsultaatiosta laskutetaan sopimuksen mukaan. Laskutus perustuu käytettyyn työaikaan ja aiheutuneisiin matka- ym. kustannuksiin. Samoja perusteita sovelletaan myös videoneuvotteluihin, luentoihin ja koulutustilaisuuksiin.

Ohjeellinen neuvottelu- ja kuulemispalkkio, puheenvuoro- tai luentopalkkio tai muu näihin rinnastettavissa oleva palkkio on 150 euroa/h + alv. Laskutus perustuu käytettyyn valmistelu-, matka- ja toteutustyöaikaan ja aiheutuneisiin matkakuluihin. Mahdolliset matkatoimistojen ym. muut toimeksiannon hoitamisesta aiheutuvat laskut ohjataan suoraan toimeksiantajalle, jolloin vältetään tarpeeton läpilaskutus.

Useita luennoitsijoita vaativien tilaisuuksien veloitukset sovitaan erikseen. Konsultatiivisten asiantuntijapalveluiden veloituksesta muilta asiakas- ja sidosryhmiltä kuin jäsen- ja sopimusasiakkailta sovitaan erikseen.

2.2 Kunnia- ja ansiomerkit

Kunnia- ja ansiomerkkien myyntihinnat 2025 ovat seuraavat

Kultainen kunniamerkki	2 200 euroa
Hopeinen kunniamerkki	600 euroa
Kultainen ansiomerkki (40 v.)	200 euroa
Kultainen ansiomerkki (30 v.)	200 euroa
Hopeinen ansiomerkki (20 v.)	160 euroa
Pronssinen ansiomerkki (10 v.)	130 euroa
Erikoisansiomerkki	150 euroa

Liite 4 Suomen Kuntaliitto ry:n sijoituspolitiikka

YLEISTÄ

Suomen Kuntaliitto ry (Kuntaliitto) on kuntien ja kunta-alan yhteinen, kaksikielinen edunvalvonta-, palvelu- ja kehittämisorganisaatio.

Tämän sijoituspolitiikan tarkoituksena on Kuntaliiton omaan lukuunsa harjoittamassa sijoitustoiminnassa noudatettavien periaatteiden kirjaaminen. Sijoituspolitiikassa käsitellään ainoastaan Kuntaliiton arvopaperisijoituksista koostuvan sijoitussalkun sijoituksia. Konserniin kuuluvien yhtiöiden hallinnointia käsitellään muissa ohjeissa.

OMAISUUDEN ROOLI KUNTALIITOSSA

Sijoituspolitiikassa käsiteltävä sijoitussalkku on markkina-arvoltaan 91,2 miljoonaa euroa (30.9.2024).

Kuntaliiton sijoitussalkun tuottoa ja pääomaa on yhdessä konserniyhtiöistä ja muista sijoitusyhtiöistä saatavien osinkojen kanssa käytetty kattamaan Kuntaliiton toimintamenoja. Myös jatkossa on tarpeen varautua kattamaan toimintamenoja, mikäli jäsenmaksut ja muut tulot eivät riitä kattamaan niitä.

Kuntaliiton sijoitustoiminta kattaa ”Kassavarojen sijoittamisen” ja pitkäaikaisen ”Sijoitussalkun sijoittamisen”

Tämän sijoituspolitiikan piiriin kuuluvat sijoituskohteet eivät ole ns. strategisia sijoituksia, millä tarkoitetaan, että sijoituskohteet ovat myytävissä tai vaihdettavissa, mikäli ne eivät enää täytä kriteerejä hyvälle sijoituskohteelle. Kriteereiden määrittelyssä ja sijoituskohteiden arvioinnissa voidaan käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita. Strategisten sijoitusten hallinta määritellään kunkin omistuksen omistajapolitiikassa.

KASSAVAROJEN SIJOITTAMINEN

Kassavaroja voidaan sijoittaa lyhytaikaisesti. Kassavaroja lyhytaikaisesti sijoittamalla pyritään varmistamaan riittävä maksuvalmius. Kassavarojen sijoittamisessa painotetaan likvideettiä ja matalaa riskiä ja rajataan luottoriskiä. Kassavaroista tehtävien sijoitusten tulee olla täysin likvidejä, mikä tarkoittaa sitä, että ne tulee olla realisoitavissa normaalissa markkinatilanteessa ilman aiheutonta viivettä pl. määräaikaisten talletukset, joita voidaan tehdä huomioiden toiminnan rahoituksen tarpeet.

Kassavarojen sijoitushorisontti määritetään maksuvalmiussuunnittelun ja kassaennusteiden perusteella, jolloin lyhytaikaisena sijoituskohteena (alle 12kk) voivat olla kotimaassa tai Euroopan unionin alueella euromääräisinä sijoituksina pankkitalletukset, rahamarkkinarahastot ja muut rahamarkkinainstrumentit.

- o Rahamarkkinatalletukset
- o Rahamarkkinarahastot
- o Määräaikaisten talletukset (Huomioiden toiminnan rahoituksen tarpeet)

Myöhemmin politiikassa käsiteltävät sijoitustoiminnan tavoitteet ja periaatteet koskevat arvopaperisijoituksia eli ”Sijoitussalkkua”.

SIJOITUSSALKUN TUOTTOTAVOITE JA SIJOITUSHORISONTTI

Kuntaliitto on pitkäaikainen sijoittaja, jonka sijoitustoiminnan on tarkoitus jatkua toistaiseksi. Sijoituspäätöksissä painotetaan sijoitusomaisuuden odotettua tuottoa pitkällä aikavälillä ja mahdollisuutta tarvittaessa rahoittaa toimintamenoja.

Vuoden 2025 budjetin mukaan Kuntaliiton toimintamenojen rahoittamiseen tarvitaan sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuottoja noin 6,4 miljoonaa euroa. Jos pääomamarkkinat vuonna 2024 käyttäytyvät siten, että sijoitustoiminnan tuotot jäävät alle budjetoidun, maksuvalmiuden ylläpitämiseksi salkun pääomaa voidaan tarvittaessa realisoida kattamaan toimintamenoja.

Sijoitussalkun pitkän aikavälin (10-15 vuotta) keskimääräiseksi reaalituottotavoitteeksi asetetaan 3,0 % vuodessa.

RISKIT JA RISKIENHALLINTA

Sijoitusomaisuuden arvonkehitykseen liittyy riskiä sekä pitkällä että lyhyellä aikavälillä. Lyhyellä aikavälillä riski liittyy erityisesti omaisuuden arvon laskuun, joka voi seurata esimerkiksi osakekurssien laskusta. Pidemmällä aikavälillä riski liittyy siihen, että sijoitussalkulla ei saavuteta riittävää tuottoa kattamaan varainkäyttöä ja inflaatiota.

Kuntaliiton sijoitustoiminnan pääasiallisena tavoitteena on tuottotavoitteen mukaisen tuoton saavuttaminen pitkällä aikavälillä. Lyhyellä aikavälillä hyväksytään suurikin salkun arvon vaihtelu paremman pitkän aikavälin tuoton saavuttamiseksi.

Hajautus

Riskin vähentämiseksi pyritään hajauttamaan sijoitukset tehokkaasti eri varallisuusluokkiin (esimerkiksi osakkeet, korkosijoitukset ja vaihtoehtoiset sijoitukset), maantieteellisesti, toimialoittain ja varallisuusluokkien sisällä. Mikäli salkkuun tulee uutta sijoitettavaa varallisuutta, niin varojen ajallinen hajauttaminen otetaan myös huomioon.

Neutraaliallokaatio ja vaihteluvälit

Eri varallisuusluokilla on erilaisia tuotto- ja riskiominaisuuksia. Sijoitussalkun neutraaliallokaatio kuvaa salkun varallisuusluokkien jakaumaa, joka pitkällä aikavälillä odotetaan toteuttavan sijoitustoiminnalle asetetut tavoitteet tuoton ja riskin suhteen.

Sijoitussalkun pitkän aikavälin tuotto selittyy valtaosin tämän neutraaliallokaation perusteella. Neutraaliallokaatio on normaalisti pitkäaikainen ja sitä tarkistetaan lähinnä tehtäessä perustavanlaatuisia muutoksia tavoitteisiin kuten esimerkiksi varainkäyttöstrategian muuttuessa tai mikäli markkinaympäristö muuttuu, jonka myötä vanhalla allokaatiolla haluttuihin tavoitteisiin pääseminen on haastavaa.

Seuraavassa taulukossa on Kuntaliiton sijoitussalkun neutraaliallokaatio ja vaihteluvälit:

KUNTALIITON ALLOKAATIO	Neutraaliosuus	Minimiosuus	Maksimiosuus
Rahamarkkinat	0,00 %	0,00 %	30,00 %
Valtionlainat	8,50 %	0,00 %	25,00 %
Yrityslainat, Investment Grade	8,50 %	0,00 %	20,00 %
Yrityslainat, High Yield	4,00 %	0,00 %	10,00 %
Kehittyvien maiden lainat	4,00 %	0,00 %	10,00 %
Korkosijoitukset	25,00 %	20,00 %	50,00 %
Vaihtoehtoiset sijoitukset	15,00 %	0,00 %	20,00 %
Osakkeet, Suomi	10,00 %	5,00 %	20,00 %
Osakkeet, Eurooppa	20,00 %	5,00 %	30,00 %
Osakkeet, Yhdysvallat	20,00 %	5,00 %	30,00 %
Osakkeet, kehittynyt Aasia	0,00 %	0,00 %	5,00 %
Osakkeet, kehittyvät maat	10,00 %	0,00 %	20,00 %
Osakkeet	60,00 %	35,00 %	70,00 %

Allokaatiota on tarkasteltu alun perin vuonna 2021 tehtyjen simulaatiolaskelmien avulla, joiden mukaan salkun nimellinen vuosituotto-odotus seuraavan 10 vuoden aikana oli keskimäärin 5,4 % vuodessa. Laskelmissa käytetty pitkän aikavälin inflaatio-odotus oli 1,8 % vuodessa, joten tuotto-odotus täyttää Kuntaliiton tuottovaatimuksen. Salkun riskiä yhden vuoden tähtäimellä kuvaava VAR-luku oli 16,4 %. Tämä tarkoittaa, että 95 % todennäköisyydellä salkun tappio ei olisi 16,4 % suurempi yhden vuoden aikana.

Varainhoitaja voi poiketa neutraalista allokaatiosta määriteltyjen minimi- ja maksimirajojen puitteissa näkemyksensä mukaisesti. Kuntaliitto haluaa voittaa sijoitussuunnitelman neutraaliallokaation mukaisen vertailuindeksin, jonka sen ulkoistama varainhoitaja voi tehdä sijoittamalla esimerkiksi osakesijoituksissa pienyhtiöihin tai muulla perusteella.

Määritelmällisesti vaihtoehtoisilla sijoituksilla tarkoitetaan muita kuin tavanomaisia osake- ja korkosijoituksia, kuten esimerkiksi pääomarahastoihin, kiinteistöihin, raaka-aineisiin tai hedge-rahastoihin tehtäviä sijoituksia. Vaihtoehtoisista sijoituksista ja sijoitusten kohdentamisesta vaihtoehtoihin omaisuusluokkiin päättää Kuntaliiton hallitus.

Soveltuvien sijoituskohteiden löytäminen ja pääomien sitoutuminen vaihtoehtoihin sijoituksiin vie enemmän aikaa kuin tavanomaisilla korko- ja osakesijoituksilla. Jos vaihtoehtoihin sijoituksiin sijoitettu osuus alittaa neutraaliallokaation mukaisen osuuden, sijoitetaan varat sijoituspolitiikan mukaisesti korko- ja osakesijoituksiin.

Vaihtoehtoisten sijoitusten osuus allokaatiosta lasketaan perustuen niiden todelliseen arvoon, eikä tehtyihin sijoitussitoumuksiin.

Koska vaihtoehtoisissa sijoituksissa sijoitetun pääoman määrä usein vaihtelee sijoituskauden aikana, on tarpeen ennustaa sitoutuneen pääoman määrää, kun halutaan arvioida vaihtoehtoisten sijoitusten tulevaa osuutta kaikista arvopaperisijoituksista. Uusia vaihtoehtoisia sijoituksia tehtäessä sijoituksen määrä perustuu ennusteeseen vaihtoehtoisten sijoitusten osuuden kehityksestä tulevina vuosina.

Yksittäisen vaihtoehtoisen sijoituskohteen osuus voi sijoitusta tehtäessä olla enintään 2,5 % kaikkien arvopaperisijoitusten kokonaismäärästä. Sijoituspäätöstä tehtäessä prosenttiosuudet lasketaan perustuen viimeisimpään varainhoitoraporttiin. Rajoitetta ei oteta huomioon, kun kyseessä on rahastojen rahasto.

Liikkeeseenlaskijakohtaiset rajat

Yksittäisen liikkeeseenlaskijan arvopapereihin voidaan sijoittaa enintään 5 % omaisuusluokasta. Yksittäisen liikkeeseenlaskijan arvopapereista, joiden paino omaisuusluokasta on yli 2,5 %, mutta alle 5 % voi olla enintään 25 % omaisuusluokasta. Näitä rajoja ei sovelleta rahastosijoituksiin.

Likviditeetti

Sijoitussalkun sijoitusten valinnassa kiinnitetään erityistä huomiota jälkimarkkinakelpoisuuteen ja rahaksi muutettavuuteen. Varallisuudesta korko- ja osakesijoitusten tulee olla likvideissa sijoituskohteissa (likvideillä sijoituksilla tarkoitetaan kohteita, jotka ovat normaalitilanteissa myytävissä ilman markkinavaikutuksia ja aiheetonta viivettä.)

Vaihtoehtoisissa sijoituksissa pääomat ovat yleensä sitoutuneet pidempään kuin listatuilla rahoitusmarkkinoilla, jolloin pääomien vapauttamiseen saattaa mennä useampi vuosi (Esimerkiksi 10+2 vuotta). Kassavarojen sijoittamisessa likvidisyys ja matala riski ovat keskeisiä edellytyksiä.

Valuuttamääräiset sijoituskohteet

Korkosijoitusten osalta valuuttakurssien muutosten vaikutus sijoituksen euromääräiseen kokonaistuottoon voi olla oleellinen. Kuntaliiton varoja ei pääsääntöisesti sijoiteta valuuttariskiä sisältäviin korko-instrumentteihin, talletuksiin tai korkorahastoihin. Kehittyvien markkinoiden lainoihin tehtävät rahastosijoitukset voivat kuitenkin sisältää avointa valuuttariskiä.

Rajoitteet omaisuusluokkiin

Suoria sijoituksia ei tehdä johdannaisiin eikä hedge-rahastoihin. Kuntaliitto ei sijoita myöskään kryptovaluuttoihin eikä raaka-aineisiin.

Tavoitteet ja rajoitteet yhteistyökumppaneiden osalta

Sijoituksia tehdään yksinomaan viranomaisten valvonnassa olevien vakiintuneiden pankkien, varainhoitoyhtiöiden ja rahastoyhtiöiden kautta tai välityksellä.

Rahastotyytit ja sijoituskohteiden kulurakenne

Kuntaliiton varoja voidaan varainhoitajien toimesta sijoittaa pääasiallisesti vain säänneltyihin eurooppalaisiin UCITS-direktiivin (EU-maissa sijoitusrahastoja sääntelevä ns. sijoitusrahastodirektiivi) mukaisiin rahastoihin. Mahdollisista poikkeuksista on sovittava varainhoitosopimuksessa, jonka Kuntaliiton hallitus hyväksyy.

Kuntaliiton varoja voidaan sijoittaa vain sellaisiin sijoituskohteisiin, joilla on selkeä ja läpinäkyvä kulurakenne.

Käytettävät rahastot voivat olla joko aktiivisia tai passiivisia. Aktiivisen sijoittamisen korkeammille palkkioille on oltava perusteet esimerkiksi passiivista sijoittamista korkeamman tuotto-odotuksen muodossa tai siksi, että jollekin markkinalle ei ole saatavissa soveltuvaa passiivista rahastoa. Aktiivisen sijoittamisen hyötyjen toteutumista seurataan säännöllisesti. Aktiivisen sijoittamisen hyötyjä seurataan sillä, kuinka hyvin varainhoitaja onnistuu suhteessa varainhoitajan salkulle asetettuun vertailuindeksiin.

Sijoitukset suoriin arvopaperisijoituksiin

Kuntaliitto ei voi sijoittaa suoraan yksittäisiin arvopapereihin ja yhtiöihin pois lukien tilanteet, joissa suoraan yksittäiseen sijoitukseen on tehty hallituksen erillispäätös.

SIJOITUSTOIMINNAN VASTUULLISUUS

Sijoitustoiminnan vastuullisuudella tarkoitetaan sijoitusten ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen ja hyvään hallintoon (ESG) liittyvien riskien arviointia ja huomioon ottamista sijoituspäätöksiä tehtäessä sekä sijoitustoimintaa seurattaessa ja arvioitaessa. Kuntaliitto ottaa sijoitustoiminnassaan huomioon vastuullisuusnäkökohdat ja edistää YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden mukaista toimintaa.

Suurin osa Kuntaliiton sijoituksista hoidetaan ulkoistetusti varainhoitajien toimesta, joten vaikuttaminen tapahtuu ennen kaikkea varainhoitajien valinnan ja varainhoitajille annettavan ohjeistuksen kautta välillisesti. Varainhoitajien osalta arvioidaan erityisesti sitä, että varainhoitaja ottaa sijoitusten vastuullisuuden huomioon osana sijoituksiin liittyvää päätöksentekoa.

Varainhoitajilla on vastuullista sijoittamista käsittelevä kirjallinen ohjeistus. Varainhoitajien valintaprosessissa arvioidaan varainhoitajan vastuullista sijoittamista koskeva ohjeistus ja toimintaperiaatteet sekä varainhoitajan raportointi sijoitusten vastuullisuuden osalta.

YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet

Kuntaliitto edistää YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden (liite 1) toteutumista varainhoitotoimialalla. Kuntaliitto edellyttää valittavilta varainhoitajilta, että ne ovat allekirjoittaneet YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet.

Toimenpiteet eri varallisuusluokissa

Vaikuttamisen mahdollisuudet ja keinot vaihtelevat riippuen käytettävistä varallisuusluokista ja varallisuuden hoidon järjestämistavasta (esimerkiksi suorat sijoitukset tai rahastosijoitukset).

Suorat sijoitukset

Suorilla sijoituksella tarkoitetaan sijoituskohteita, joissa Kuntaliitto itse omistaa sijoituskohteen. Perustellusta syystä suoria sijoituksia voi olla varainhoitajien hoitamisessa sijoitusvarallisuuden osissa, mikäli näin on sovittu varainhoitajan ja Kuntaliiton välisessä omaisuudenhoitosopimuksessa. Suorissa sijoituksissa on otettava huomioon vastuullisen sijoittamisen näkökohdat aina osana päätöksentekoa YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteita noudattaen.

Rahastosijoitukset, pääomarahastot ja omaisuudenhoito

Rahastosijoituksissa Kuntaliitto omistaa sijoitusrahastojen rahasto-osuuksia, eikä suoraan niitä kohteita, joihin rahasto on sijoittanut. Sijoitusrahaston varainhoitaja päättää rahaston sääntöjen puitteissa rahaston sijoituskohteista. Rahastosijoituksissa Kuntaliitto ei voi vaikuttaa yksittäisiin sijoituspäätöksiin tai -kohteisiin. Sama tilanne on täyden valtakirjan varainhoidossa, jossa varainhoitaja tekee sijoituspäätökset omaisuudenhoitosopimuksessa sovitussa puitteissa.

Kuntaliiton sijoituksista pääosa sijoitetaan rahastojen ja täyden valtakirjan varainhoidon kautta, jolloin valitut varainhoitajat päättävät varojen sijoittamisesta omaisuudenhoitosopimuksen mukaisesti. Kuntaliitolla ei tällöin ole päätösvaltaa rahastojen yksittäisiin sijoituskohteisiin.

Koska omaisuudenhoidossa ja rahastosijoituksissa Kuntaliitto ulkoistaa sijoituskohteiden valinnan, tapahtuu sijoitustoiminnan vastuullisuuteen vaikuttaminen näiltä osin erityisesti valitsemalla varainhoitajia, jotka ovat allekirjoittaneet YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet ja jotka ovat integroineet vastuullisen sijoittamisen menettelyt osaksi omia sijoitusprosessejaan sekä seuraamalla varainhoitajien sijoitustoimintaa raportoinnin kautta. Ensisijaisesti esille nousevia kysymyksiä käsitellään keskusteluissa varainhoitajan kanssa.

Vastuullisuusraportointi

Hallituksen sijoitusraportoinnissa esitetään tuotto- ja riskilukujen lisäksi myös vastuullisuusmittareita. Tällä hetkellä on mahdollista raportoida sijoitussalkun vastuullisuuden kokonaisarvosana (koostuen ympäristö-, yhteiskunta ja hallintoriskeistä) sekä hiilijalanjälki.

Raportoitaville mittareille voidaan asettaa jatkossa konkreettisia tavoitteita, joista päättää Kuntaliiton hallitus vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Vastuullisen sijoittamisen vertailuindeksit

Kuntaliitto käyttää sijoitustoiminnan toteutuneen tuloksen arvioinnissa ja tavoitteiden asetannassa vastuullisen sijoittamisen vertailuindeksejä. Vastuullisen sijoittamisen vertailuindeksit perustuvat vastuullisuusluokituksiin, jotka huomioivat yritysten vastuullisuuden ympäristö-, sosiaalisissa ja hyvää hallintoa koskevissa kysymyksissä.

Vastuullisen sijoittamisen vertailuindeksejä käytetään niiden varallisuusluokkien osalta, joissa indeksejä on saatavilla. Vastuullisen sijoittamisen vertailuindeksejä on saatavilla lähinnä osakesijoitusten osalta. Käytettävistä vertailuindekseistä sovitaan täsmällisesti varainhoitajien kanssa solmittavissa varainhoitosopimuksissa.

Vastuullisen sijoittamisen kehittäminen

Osana vuosittaista sijoituspolitiikan arviointia Kuntaliiton sijoitustoiminnan vastuullisuuteen kiinnitetään huomiota ja menettelytapoja kehitetään seuraamalla alan kehitystä ja toimimalla tarvittaessa yhteistyössä vastuullista sijoittamista edistävien järjestöjen, varainhoitajien ja muiden osapuolien kanssa.

PÄÄTÖKSENTEKO JA SEURANTA

Kuntaliiton hallitus hyväksyy vuosittain sijoituspolitiikan talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Sijoituspolitiikan ajantasaisuutta tarkastellaan vuosittain ja päivitetään tarvittaessa.

Sijoituspäätökset, varainhoitajien ja rahastojen käyttö

Kuntaliiton sijoitussalkun varainhoito toteutetaan toimiluvan varaisia varainhoitopalveluja tarjoavien yhteistyökumppaneiden kautta. Varainhoitajat tekevät sijoituspäätöksiä itsenäisesti omaisuudenhoitosopimuksessa sovitulla tavalla. Varainhoitajien kanssa solmittavat omaisuudenhoitosopimukset hyväksyy Kuntaliiton hallitus. Omaisuudenhoitosopimukset on laadittava niin että ne ovat sisällöltään yhdenmukaisia tämän sijoituspolitiikan kanssa. Tarve varainhoitajien kilpailutukseen arvioidaan hallituksen toimesta vähintään 5 vuoden välein.

Hallitus voi päättää varainhoitajan vaihtamisesta. Tällöin päätöksenteossa kiinnitetään huomioita mm. seuraaviin seikkoihin:

- 1) Tuotto on olennaisesti matalampi, kuin vallitsevalla riskitasolla on saavutettu yleisesti pitkällä aikavälillä (riskikorjattu tuotto suhteessa vertailuindeksiin)
- 2) Varainhoitajan toiminta on ristiriidassa Sijoituspolitiikan kanssa tai varainhoitaja toimii varainhoitosopimusta ja/tai ohjeita vastaan
- 3) Varainhoitajan liiketoiminnassa tai henkilöstössä tapahtuu merkittäviä muutoksia, jotka voivat vaikuttaa palvelun/sijoitustoiminnan laatuun tai tavoitteiden saavuttamiseen.
- 4) Varainhoitajien kuluissa tulee selvä kasvu tai kulut ovat korkeita suhteessa muihin omaisuudenhoidon toimijoihin.
- 5) Tai muun perustellun syyn perusteella.

Vastapuoli- ja varainhoitajariskin hajauttamiseksi käytetään vähintään kahta varainhoitoyhteistyökumppania.

Sijoituspäätösten kirjanpidollisten vaikutusten paremman ennakoitavuuden, hallinnollisen työn minimoimisen ja jatkuvan tehokkaan riskihajautuksen varmistamiseksi sijoitukset pyritään pääsääntöisesti tekemään rahastojen kautta.

Raportointi

Kuntaliiton hallitus saa säännöllisesti raportin, joka sisältää soveltuvin osin seuraavat tiedot sijoitussalkun sijoituksista ja kehityksestä:

- a. pääoman kehitys
- b. eri ajanjaksojen tuottokehitys
- c. tuottokehitys suhteessa neutraaliallokaatiota kuvaavaan vertailuindeksiin
  - a. Varainhoitajien tuottoa verrataan varainhoitajien kanssa sovittuun vertailuindeksiin korko- ja osakesijoitusten osalta.
  - b. Koko salkun osalta tuottoa verrataan varainhoitajien tai kolmannen osapuolen kanssa, sovittuun vertailuindeksiin.
- d. riskikehitys

- e. keskeisten salkun osien (omaisuuslajien ja alaomaisuuslajien) tuotot ja riskit sillä tarkkuudella, mitä ne on ”neutraaliallokaatio ja vaihteluvälit” kappaleessa ilmoitettu
- f. vallitseva allokaatio suhteessa neutraaliallokaatioon ja riskirajoihin
- g. maantieteellinen jakauma
- h. suurimmat yksittäiset sijoitukset ja niiden %-osuus salkusta
  - a. Lisäksi suorat yksittäisen liikkeeseenlaskijan arvopapereiden osuus, joiden paino omaisuusluokasta on yli 2,5 %, mutta alle 5 %
- i. Valuuttamääräisten sijoitusten osuus salkusta

Päätösvaltuudet

Seuraavassa taulukossa on määritelty Kuntaliiton sijoitustoimintaan osallistuvien päätösvaltuudet:

Kuntaliiton sijoitustoiminnan vastuut ja päätösvaltuudet	
Hallitus	<ul style="list-style-type: none"> - Hyväksyy sijoituspolitiikan - Hyväksyy varainhoitajien kanssa tehtävät sopimukset - Arvio tarpeen varainhoitajien kilpailutukseen vähintään 5 vuoden välein - Päättää vaihtoehtoisista sijoituksista sikäli, kun niitä ei hoida varainhoitaja talousjohtajan/vastaavan esityksestä
Toimitusjohtaja	<ul style="list-style-type: none"> - Toimitusjohtaja päättää talousjohtajan esityksestä Kuntaliiton toimintaan tarvittavien varojen realisoinnista
Kuntaliiton talousjohtaja	<ul style="list-style-type: none"> - Valmistelee Kuntaliiton hallitukselle ehdotuksen sijoituspolitiikasta vuosittain ja huolehtii sen ajanmukaisuudesta - Vastaa varainhoitajien kilpailutuksesta ja tekee Kuntaliiton hallitukselle esitykset varainhoitajien valinnasta - Seuraa sijoitustoiminnan ja siihen liittyvien riskien raportteja - Raportoi tarvittaessa Kuntaliiton hallitukselle Kuntaliiton sijoituksia koskevista poikkeuksellisista asioista - Pitää yhteyttä varainhoitajiin ja muihin yhteistyökumppaneihin - Esittelee sijoitustoimintaan liittyvät asiat hallituksen kokouksessa - Hallituksen hyväksytyn vastapuolen osalta voi talousjohtaja tehdä päätökset varainhoitajan ehdotuksesta, mikäli kyseessä on konsultatiivinen varainhoitosopimus.
Varainhoitajat	<ul style="list-style-type: none"> - Kuntaliitolle valitaan vähintään kaksi varainhoitajaa, jotka hoitavat Kuntaliiton varallisuutta omaisuudenhoitosopimuksessa määritellyllä tavalla
Raportoinnin tuottaja	<ul style="list-style-type: none"> - Laatii sijoitustoiminnan tuotto- ja riskiraportit yhdistäen omaisuudenhoitajilta saatavat tiedot

Liite 1 - YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet¹

YK:n vastuullisen sijoittamisen (ESG) periaatteet allekirjoittava varainhoitaja sitoutuu seuraaviin kohtiin:

1. Liittämään ESG-asiat osaksi sijoitusprosesseja

Mahdollisia toimia: Varainhoitajan tulisi mainita ESG-asiat sijoituspolitiikassaan ja tukea ESG-työkalujen, analyysien ja tilastojen kehittämistä. Salkunhoitajien kykyä sisällyttää ESG-asioita toimintaansa arvioidaan säännöllisin väliajoin. Lisäksi voidaan kannustaa akateemista ja muuta alaan liittyvää tutkimusta sekä tukea ESG-koulutusta sijoitusammattilaisille.

2. Toimimaan aktiivisena omistajana ja sisällyttämään ESG-asiat omistajakäytäntöihinsä

Mahdollisia toimia: Varainhoitajan tulisi kehittää aktiivista ja julkista omistajapolitiikkaa ja käyttää mahdollista äänioikeuttaan yhtiökokouksissa. Tavoitteena on aktiivinen vuoropuhelu yhtiöiden kanssa, jonka lisäksi voidaan osallistua standardien, valvonnan ja periaatteiden kehittämiseen. Yhtiökokouksissa voidaan tehdä esityksiä / kannustaa osallistumaan ESG-vaikuttamisprojekteihin ja raportoimaan niistä. Myös yhteiset vaikuttamaloitteet ovat hyvä väylä aktiiviseen omistajuuteen.

3. Edistämään sijoituskohteidensa asianmukaista ESG-raportointia

Mahdollisia toimia: Varainhoitajat voivat pyytää yrityksiltä standardimuotoista raportointia ESG asioista (kuten Global Reporting Initiative) sekä ESG-asioiden sisällyttämistä vuosikertomuksiin. Lisäksi yrityksiltä kannattaa pyytää tietoja asiaankuuluvien normien, standardien ja kansainvälisten aloitteiden käytöstä tai käyttöönotosta sekä olla mukana tukemassa sellaisia osakkeenomistajien yhtiökokousesityksiä, jotka edistävät ESG asioiden julkaisemista.

4. Edistämään vastuullisen sijoittamisen periaatteiden käyttöönottoa sijoitustoimialalla

Mahdollisia toimia: Varainhoitajien kannattaa sisällyttää ESG-asioihin liittyviä vaatimuksia palvelutuottajien/alihankkijoiden valintakriteeristöön.

ESG:hen liittyviä odotuksia kannattaa kommunikoida sijoituspalvelujen tarjoajille (esim. kolmansien osapuolien käytettävien rahastojen) aktiivisesti ja olla yhteydessä myös niihin palvelutuottajiin, jotka eivät täyttäneet asetettuja ESG-vaatimuksia. Sijoitustoimialalla voidaan tukea erityisesti vertailutyökalujen kehittämistä sekä valvonta- tai politiikkamuutoksia, joiden tarkoituksena on lisätä ohjeiden käyttöä.

5. Edistämään vastuullista sijoittamista yhteistyössä muiden sijoittajien kanssa

Mahdollisia toimia: Varainhoitajat voivat osallistua erilaisiin verkostoihin työkalujen ja resurssien yhdistämiseksi. Yhteistyössä kannattaa nostaa esille uudet, nousevat teemat sekä kehittää ja tukea yhteisöllisiä aloitteita.

6. Raportoimaan toimistaan ja vastuullisen sijoittamisen edistymisestä

Mahdollisia toimia: Varainhoitajien on suotavaa kertoa avoimesti siitä, miten ESG-asiat on sisällytetty sijoitustoimintaan sekä julkaista aktiivisen omistajapolitiikan käytäntöjään ja palveluntarjoajille/alihankkijoille asetettuja vaatimuksia. Myös edistyksistä ja saavutuksista on hyvä raportoida säännöllisin väliajoin.

---

¹ Lähde: Finsif - Finland's Sustainable Investment Forum ry

Kuntaliiton toimintasuunnitelma 2025

Tulevaan hallituskauteen ja Kuntaliiton strategiakauteen valmistautuminen

- Nostamme esille kuntien **vaikuttavuutta** elinvoiman luomisessa ja lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisestä
- Valmistelemme **skenaarioita** kuntaperusteisen järjestelmän mahdollisista tulevaisuuksista.
- Tuotamme tietoa kuntien **tuottavuudesta**
- Vaikutamme komission työohjelmaan ja Suomen kansallisiin **EU-tavoitteisiin**

Kuntavaalit

- Viestimme **suurelle yleisölle** kuntien merkityksestä arjen toimivuudelle
- Lisäämme **puolueiden ja sidosryhmien** ymmärrystä kuntakentän tulevaisuuden tärkeistä asioista
- Nostamme **julkiseen keskusteluun** kuntien ajankohtaisia asioita
- Tuemme vaalien järjestämistä
- Tuemme valittuja luottamushenkilöitä tehtävän haltuunotossa
- Tuotamme tietoa kuntavaaleihin (kuntalaiskysely)
- Järjestämme vaalivalvojaiset

Norminpurku ja kokeilut

- Toimimme **aktiivisena** kumppanina, jotta normien ja digitalisaation esteiden purku sekä kokeilut vauhdittuvat.
→ 2025 fokus normiehdotuksiin, joiden eteen meidän pitää tehdä aloitteita, perusteluja ja keskusteluja osana norminpurkuohjelmaa tai omina aloitteina.
- Jatkamme **tavoiteohjauksen** konseptointia
- Hahmottelemme **kokeilusääntelyn** sisältöjä ja valvomme kuntien etua kokeilujen edistämiseksi.
- Edistämme rakentavaa keskustelua **kunta-valtiosuhteen** tulevaisuudesta nostamalla esille sen kipukohtia, sokeita pisteitä, kehitystarpeita sekä hyviä käytänteitä.
- Teemme kaikkemme järkevän **InHouse-sääntelyn** aikaansaamiseksi

Rahoitusjärjestelmän uudistus

- Pidämme esillä huolta rahoituksen riittävydestä ja siihen liittyvistä riskeistä
- **Valvomme kuntien etua norminpurun talousvaikutuksissa.** Teemme laskelmia ja viestimme aktiivisesti.
- **Panostamme VOS-uudistuksen tukemiseen** tuottamalla tulkintoja, laskelmia, sekä vaikutusten arviointia, valvomme kuntien etua eduskuntakäsittelyn aikana sekä viestimme siitä aktiivisesti.
- **Valvomme kuntien etua kiinteistöverouudistuksen toimeenpanossa** ja viestimme siitä aktiivisesti.
- Käynnistämme selvitys- ja vaikuttamishankkeen rahoitusjärjestelmän kokonaisuudistuksesta

Kasvun edellytykset

Vaikutamme **kaupunkien investointikyvyn** suotuisaan kehitykseen (mm. MAL, EU-rahoitus)

- Vaikutamme **liikenteen rahoitusuudistukseen** kuntien yhdyskuntarakentamisen rahoituspohjan turvaamiseksi
- Vaikutamme **asuntopolitiikkaan** kaupunkien alueellisen eriytymisen ehkäisemiseksi ja asuntotarjonnan turvaamiseksi työvoiman tarpeisiin
- Tuemme kaupunkien kasvu- ja kehitysedellytyksiä vaikuttamalla **MRL-uudistukseen**
- Vaikutamme kaupunkien mahdollisuuksiin yhteen sovittaa **kasvu ja luontoarvot**
- Pidämme esillä **vihreän siirtymän infrainvestointien** kustannusten oikeudenmukaista jakamista
- Huolehdimme, että kunnissa säilyvät sujuvat **viranomaispalvelut** lähellä asiakasta yhdellä luukulla

Älykäs sopeutuminen

**Tuemme kuntien älykkään
sopeutumisen
keinovalikoimaa:**

**Tuotamme tietoa ja työkaluja
älykkään sopeutumisen
strategioihin ja toimenpiteisiin
kunnissa (ml. kuntayhteistyö,
palveluverkot)**

TE-uudistus ja elinvoimakunta

- Tuemme kuntia TE-uudistuksen toimeenpanossa
- Toteutamme TE-uudistuksen reaaliaikaisen arvioinnin
- Vahvistamme kuntien elinvoimaroolin haltuunottoa *”Elinvoimakunnan tuki”*-hankkeella.
- Tuemme kuntia kotoutumisen kokonaisuuden vaikuttavassa haltuunotossa
- Edistämme ammatillisen koulutuksen strategisuutta ja osaajien saatavuutta *Ammatillisen koulutuksen omistajaohjausprojektilla (OMA2)* sekä ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilun tukemisella
- Tuemme kuntien laaja-alaisen työvoimaroolin haltuunottoa *Kv-rekrytointien tukeminen osana kunnan elinvoimatyötä* –projektilla

Tulevaisuuden koulu

- Luomme **vision** kuntapohjaisen opetuksen tulevaisuudesta verkostoperuskouluhankkeen oppien ja selvitystemme pohjalta.
- **Vaikutamme** ”Ratkaisuesityksiä väestönkehityksen tuomiin haasteisiin perusopetuksessa” - työryhmäntyöskentelyn johtopäätöksiin kuntapohjaisuuden säilyttämiseksi
- Vaikutamme oppimisen tuen uudistukseen.
- Osallistumme perusopetuksen tulevaisuustyöhön

Hyvinvointi ja yhdyspinnat

- Tuemme kuntia ennaltaehkäisevän hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisessä sekä toimivien yhdyspintojen rakentumisessa ja johtamisessa.
- Panostamme erityisesti **lasten ja nuorten hyvinvointiin** projektein:
- Suunnitteilla oleva Lasten ja nuorten kuntapalveluiden vaikuttavuus –hanke
- Nuoriso- ja jengirikollisuuden sekä väkivaltaisen ekstremismin torjuminen ja vähentäminen-hanke
- Yhdyspintaprojektin strategisen johtamisen Etelä-Karjalan aluepilotti (painopisteenä lapset, nuoret ja perheet)

Turvallisuus

Vaikutamme kuntien varautumisen edellytysten vahvistamiseen.

Vaikutamme kuntien tilannekuvatyöhön, kriittisen infrastruktuurin suojaamisen kehittämiseen ja valmiuslain uudistukseen.

Vahvistamme verkostoja, luomme edellytyksiä tiedonvaihdolle ja kuntien huoltovarmuuden kehittämiseksi, **tuemme** yhdyspintatyötä kuntien ja hyvinvointialueiden välillä ja **kehitämme** kunnille työkaluja varautumisen kehittämiseen.